

**Республикалық терминология комиссиясының
2024 жылғы 4-отырысында бекітілген терминдер**

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі бекітуге ұсынған терминдер		
1.	аварийные частоты	авариялық жиілік
2.	автоматическое зажигание	автоматтық оталдыру
3.	автоокисление	автототығу
4.	активный газ	белсенді газ
5.	автоматическое зажигание	автоматтық оталдыру
6.	аэрация водоема	суайдыны аэрациясы
7.	аэрация потока	ағын аэрациясы
8.	боевая одежда пожарного	өрт сөндірушінің жауынгерлік киімі
9.	вакцинация	ваксиналау
10.	ватно-марлевая повязка	мақта-дәке таңғыш
11.	ведомственный секретный архив	ведомстволық құпия мұрағат
12.	ветромер	желөлшеуіш
13.	вещество радиоактивное	радиоактив заттек
14.	взрывная травма	жарылыс жарақаты
15.	взрывные работы	жарылыс жұмыстары
16.	взрывные устройства	жарылыс құрылғылары
17.	взрывобезопасность	жарылыс қауіпсіздігі
18.	взрывоопасная смесь	жарылыс қауіп бар қоспа
19.	взрывопожарное вещество	жарылу-өрттену қауіп бар заттек
20.	виды безопасности	қауіпсіздік түрлері
21.	виды ядерных взрывов	ядролық жарылыс түрлері
22.	влага подземная	жерасты ылғалы
23.	влагозапас бассейна	алаптың ылғал қоры
24.	влажномер электрический	электр ылғалөлшеуіш
25.	влажномер электронный	электрондық ылғалөлшеуіш
26.	влагообеспеченность	ылғалмен қамтамасыз ету
27.	влагообмен	ылғалалмасу
28.	внешнее облучение	сыртқы сәулелену
29.	внешний воздействующий фактор	сыртқы әсер етуші фактор
30.	внутреннее облучение	ішкі сәулелену
31.	вода дренажная	дренаж суы
32.	вода иловая	шөгінді су
33.	водовод	сужеткізгі
34.	водозабор бесплотинный	бөгетсіз бастаған
35.	водозабор ковшовый	шөміштік бастаған

36.	водозабор лучевой	сәулелік бастаған
37.	водозабор передвижной	жылжымалы бастаған
38.	водозабор плавучий	қалқымалы бастаған
39.	водозаборные сооружения	бастаған құрылысжайы
40.	водолазная техника	сүңгуірлік техника
41.	водолазный шланг	сүңгуірлік шлангы
42.	водолазный шлем	сүңгуір шлемі
43.	водомер	суөлшеуіш
44.	водомер крыльчатый	қанатты суөлшеуіш
45.	водомер многоструйный	көпағынды суөлшеуіш
46.	водомер турбинный	турбиналы суөлшеуіш
47.	водонапорная башня	арынды су мұнарасы
48.	водонасыщение горных пород	тау жыныстарының сумен қанығуы
49.	водопровод пожарный кольцевой	өрт сөндіру айналмалы су құбыры
50.	водопровод пожарный тупиковый	өрт сөндіру тұйық су құбыры
51.	водораспылитель	субүріккіш
52.	водоспуск	суағызғы
53.	водосбор	сужиғы
54.	водосброс	суқашыртқы
55.	водосбросный тракт	суқашыртқы жолы
56.	возгорание повторное	қайталама тұтану
57.	воздухоохладитель	ауа салқындатқыш
58.	воздушная атака	әуе шабуылы
59.	воздушный ядерный взрыв	әуедегі ядролық жарылыс
60.	вспышка паров бензина	бензин буының тұтануы
61.	вулканическое землетрясение	жанартаулық жер сілкінісі
62.	выброс	шығарынды
63.	выброс ядовитых веществ	улы заттектер шығарындысы
64.	выбросы руды	кен шығарындылары
65.	выбросы угля	көмір шығарындылары
66.	выкачивание воды из скважин	ұңғымадан су тарту
67.	выключатель пожарной системы	өрт сөндіру жүйесінің ажыратқышы
68.	высота водосливной стенки	суағар қабырғасының биіктігі
69.	выхлоп газа	газ шығындысы
70.	газовая атака	газды шабуыл
71.	газовая скважина	газ ұңғымасы
72.	газовое хозяйство	газ шаруашылығы
73.	газоиспользующие установки	газ пайдалану қондырғылары
74.	газообразные выбросы	газ тәрізді шығарындылар
75.	газоопасные работы	газ қаупі бар жұмыстар

76.	газоопределитель	газ анықтауыш
77.	газоочистные системы	газ тазарту жүйелері
78.	газопровод	газ құбыры
79.	газоспасательная часть	газдан құтқару бөлімі
80.	гарнизон пожарной охраны	өрттен қорғау гарнизоны
81.	гексоген	гексоген
82.	герметизация устья скважины	ұңғыма сағасын герметиктеу
83.	гигиенический норматив	гигиеналық норматив
84.	гидрологическая станция	гидрологиялық станса
85.	гидрологические наблюдения	гидрологиялық қадағалау
86.	гидрологический пост	гидрологиялық бекет
87.	гидрологический прогноз	гидрологиялық болжам
88.	гипоцентр землетрясения	жер сілкінісі гипосентрі
89.	глинистый раствор	сазбалшық ерітінді
90.	дорожный каток	жолаунақ
91.	емкость для воды	суға арналған ыдыс
92.	емкость для пенообразователя	көбіктендіргішке арналған ыдыс
93.	железо балочное	арқалық темір
94.	железо болтовое	бұран темір
95.	железо оцинкованное	мырышталған темір
96.	железобетонное сооружение	темірбетон құрылысжай
97.	жертвы войны	соғыс құрбандары
98.	завал	үйінді
99.	завод нефтеперерабатывающий	мұнай өңдеу зауыты
100.	заглушка	бітеуіш
101.	загрязняющее вещество	ластағыш заттек
102.	загрязнение тепловое (термальное)	жылумен (термалды) ластану
103.	загрязнение шумовое	шуылмен ластану
104.	зажигательное оружие	тұтандырғыш қару
105.	зажигательные вещества	тұтандырғыш заттектер
106.	запал	тұтандырғы
107.	задымление	түтіндеу
108.	задымление контролируемое	бақыланатын түтіндеу
109.	законы и обычаи войны	соғыс заңдары мен жөн-жосықтары
110.	замер сопротивления изоляции	оқшаулау кедергісін өлшеу
111.	замкнутое пространство	тұйық кеңістік
112.	зарин	зарин
113.	засечка ядерных взрывов	ядролық жарылыстарды белгілеу
114.	землетрясение	жер сілкінісі

115.	извещатель пожарный дымовой	өрт-түтін хабарлағыш
116.	имитация огня	атысты имитациялау
117.	иприт (горчичный газ)	иприт (қыша газы)
118.	кислородный индекс	оттегі индексі
119.	колеблющаяся пластина	тербелмелі пластина
120.	курс стрельбы	оқ ату курсы
121.	лафетный ствол	лафетті оқпан
122.	магнитуда землетрясения	жер сілкінісінің магнитудасы
123.	мешкотара	қап
124.	мотобуры	мотобұрғы
125.	нагон воды	судың желмен айдалуы
126.	наработка котлоагрегатов	қазандық агрегаттарының атқарымы
127.	насадок пенный	көбік саптамасы
128.	насос водокольцевой	айналмалы сусорғы
129.	огневая задача	атыс міндеті
130.	опасное химическое явление	қауіпті химиялық құбылыс
131.	очаг землетрясения	жер сілкінісінің ошағы
132.	падеж скота	мал шығыны
133.	промышленная безопасность	өнеркәсіптік қауіпсіздік
134.	прямое воздействие на природу	табиғатқа тікелей әсер ету
135.	пряжка ремня	белдік тоғасы
136.	разрушительное землетрясение	жойқын жер сілкінісі
137.	ранцевая система пожаротушения	аспалы өрт сөндіру жүйесі
138.	сброс	төгінді
139.	сигнал	сигнал
140.	сигнализация	сигналдау
141.	сирена	сирена
142.	скалодром	жарайлақ
143.	система пожарной сигнализации	өрт сигналдауы жүйесі
144.	система оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре	өрт кезінде адамдарды құлақтандыру және эвакуациялауды басқару жүйесі
145.	снегопокрытие	қар жамылғысы
146.	тара	тара
147.	тревожная сигнализация	дабылдық сигналдау
148.	тропа	соқпақ
149.	ударная волна ядерного взрыва	ядролық жарылыстың соққы толқыны
150.	усиление ветра	желдің күшеюі
151.	фильтровальная станция	сүзгілеу стансасы
152.	фильтровентиляционная камера	сүзгілеу-желдету камерасы

153.	фильтровентиляционная установка	сүзгілеу-желдету қондырғысы
154.	фильтрующий противогаз	сүзгілеуші газтұмша
155.	химический взрыв	химиялық жарылыс
156.	хирургический подвижной госпиталь	хирургиялық жылжымалы госпиталь
157.	хлопушка	шартылдақ
158.	хлорирование воды	суды хлорлау
159.	шкала бофорта	бофорт шкаласы
160.	щит	қалқан
161.	экологический надзор	экологиялық қадағалау
162.	экстренная медицинская помощь	шұғыл медициналық көмек
163.	экстренное реагирование	шұғыл ден қою
164.	электромагнитное поражение	электромагниттік зақымдану
165.	электрохимическая дезактивация	электрхимиялық активсіздендіру
166.	эпицентр взрыва	жарылыс эписентрі
167.	эпицентр землетресения	жер сілкінісі эписентрі
168.	ядерная энергетическая установка	ядролық энергетикалық қондырғы
169.	ящик для рукавов	жеңкұбыр жәшігі
170.	цепь аварийной сигнализации	авариялық сигналдау тізбегі
Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі бекітуге ұсынған терминдер		
171.	авансированный капитал	аванс капитал
172.	всеобъемлющий контроль	бәрін қамтитын бақылау
173.	гидронимы	гидронимдер
174.	деконцентрация полномочий	өкілеттіліктерді бөлу
175.	диаспора	диаспора
176.	доходные квинтильные группы	кірісі бойынша квинтил топтар
177.	загрязнение среды	ортаның ластануы
178.	индекс общестранового прогресса	жалпыелдік прогресс индексі
179.	индекс социального прогресса	әлеуметтік прогресс индексі
180.	инициалы	инициалдар
181.	лиазон-офицер	лиейзон-офицер
182.	метод акселерации	акселерация әдісі
183.	недостоверная оценка	дәйексіз бағалау
184.	несравнимая продукция	салыстыруға келмейтін өнім
185.	остродефицитная модель экономики	аса тапшы экономика моделі
186.	офтейк-контракт	офтейк-келісімшарт
187.	работать на щепе	жаңқамен жұмыс істеу

188.	сверхдоходы	үстеме кірістер
189.	сделка товарного свопа	тауарлық суоп мәмілесі
190.	сенситивные данные	сенситив деректер
191.	срок службы изделия	бұйымның жарамдылық мерзімі
192.	субсидиарное участие государства	мемлекеттің субсидиялық қатысуы
193.	тизер видеороликов	видеотизер
194.	товары двойного назначения	қосмақсатты тауарлар
195.	упрощение	оңайлату
196.	условия «приземления» проектов	жобаларды «орналастыру» шарты
197.	Ф.И.О.	Т.А.Ә.
198.	экономический бум	экономикалық дүмпу
199.	цели устойчивого развития	орнықты даму мақсаттары